

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ ฉบับวันจันทร์ที่ 3 ตุลาคม 2559

เกษตรพันธสัญญา

(ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาที่เป็นธรรม กฎหมายเพื่อปฏิรูประบบเกษตรพันธสัญญา หรือคอนแทร็กฟาร์มมิ่ง ได้ผ่านความเห็นชอบของ ครม. ไปเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว... หลังจากบ้านเรา นำระบบนี้มาใช้มานานกว่า 40 ปี เป็นครั้งแรกที่มีการผลักดันเรื่องนี้ได้เป็นรูปเป็นร่างมากที่สุด เพื่อแก้ปัญหาบริษัทเอกชนบางแห่ง อาศัยช่องโหว่เข้ามาหากินกับเกษตรกร...ก่อนลงทุนมีการตกลงกันเรียบร้อยดี แต่สุดท้ายพอถึงเวลาขายผลผลิต บริษัทกลับไม่มารับซื้อ กลายเป็นความทุกข์แสนสาหัสของเกษตรกร

ณรงค์ เจียมใจบรรจง รองกรรมการผู้จัดการอาวุโส บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) หรือซีพีเอฟ ประกาศให้การสนับสนุนรัฐบาลทันที เพราะเป็นประโยชน์เป็นธรรมต่อเกษตรกร และสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาธุรกิจของบริษัท เนื่องจากปัจจุบันระบบคอนแทร็กฟาร์มมิ่งของซีพีเอฟ ได้ยึดหลักมาตรฐานสากลตามแนวทางของ UNIDROIT ซึ่งเป็นหน่วยงานอิสระทางกฎหมายสากลอันดับ 1 ของโลก มีการปรับปรุงสัญญาให้มีความโปร่งใส เป็นประโยชน์ทั้งเกษตรกร บริษัท และผู้บริโภค และยังเปิดให้บุคคลอื่นเข้ามาตรวจสอบวิจารณ์ได้ เช่น ผู้เชี่ยวชาญจากองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) และคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“ระบบที่ซีพีเอฟพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง และการนำแนวทางสากลมาปรับใช้ มีการปรับปรุงสัญญาเพิ่มการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในบทบาทพันธมิตรธุรกิจ เติบโตไปด้วยกันอย่างยั่งยืน ให้เกษตรกรมีส่วนในการตัดสินใจในความเสี่ยงต่างๆ และระบุนการจ่ายผลตอบแทนที่มีสิ่งจูงใจเพิ่มเติมให้ด้วย ประชาคมโลกให้การยอมรับ เห็นได้จาก FAO ได้เชิญผู้เชี่ยวชาญของบริษัทไปบรรยายให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ติดต่อกันถึง 2 ปี (2558-2559) และปีนี้การจัดประชุมหัวข้อ Planning and Implementing Contract Farming Operations ทาง FAO ยังได้นำสัญญาคอนแทร็กฟาร์มมิ่งของซีพีเอฟ ไปเป็นแบบฝึกหัดให้ผู้ร่วมอบรม และนำผู้อบรมเข้าเยี่ยมชมฟาร์มเกษตรกรตัวอย่างอีกด้วย” แต่ด้วย พ.ร.บ. ฉบับนี้ยังเป็นแค่ร่างกฎหมาย ยังจะต้องผ่านการพิจารณาของสภาฯ ผู้บริหารซีพีเอฟได้แต่หวังว่า สนช. จะช่วยเร่งให้กฎหมายฉบับนี้ได้คลอดออกมาด้วยไว เพื่อภาครัฐจะได้มีอำนาจจัดการบริษัทที่เอาเปรียบเกษตรกรได้เต็มไม้เต็มมือซะที

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล พูดถึง... การปฏิรูปประเทศบนบริบทของไหลวน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รายงานภาวะเศรษฐกิจและสังคมไทยไว้อย่างน่าสนใจว่า ในขณะที่เศรษฐกิจมหภาคมีการเติบโตตามเป้าหมายไม่น้อยกว่า 3% ของจีดีพี (ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ) แต่ในภาพที่เล็กลงมา กลับมีปัจจัยบ่งชี้ให้เห็นความวิตกกังวลจากการเลิกจ้างคนงานที่เพิ่มขึ้นถึง 34.8% ในไตรมาสที่ 2 เนื่องจากในช่วงเดือนกรกฎาคมกำลังผลิตของภาคอุตสาหกรรมลดลง ถึงระดับ 62.34% เพราะการส่งออกไม่รวมทองคำลดลง 8.4% ปัจจัยดังกล่าวสะท้อนว่า การอยู่ดีกินดีขึ้นสำหรับประชาชนทั่วไปไม่อาจจะเกิดขึ้นได้เร็ว แม้รัฐบาลจะพยายามอัดฉีดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจเพียงใดก็ตาม แต่ภาคการผลิตและส่งออกยังคงได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจโลก ขณะที่ความสามารถทางการแข่งขันของประเทศไทยยังต้องพัฒนา และปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มขีดความสามารถอีกมาก

บทความประจำสัปดาห์นี้ ทีมเศรษฐกิจ จึงขอเสนอแนวทางการสร้างจุดแข็ง และภูมิคุ้มกันตนเองในบริบทของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผ่านการอธิบายของ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ที่ว่า “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเน้นการพัฒนาจุดแข็ง ของตัวเอง ในเรื่องของการระเบิดจากข้างใน และการสร้าง “ภูมิสังคม” เหมือนภูมิคุ้มกันตน โดยเฉพาะเมื่อประเทศไทยมีจุดแข็งจากการเป็นเมืองเกษตรกรรมที่อุดมสมบูรณ์ แต่กลับไปมุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมที่ไม่มีเทคโนโลยีเป็นของตัวเอง”

“แนวพระราชดำริและหลักการทรงงานของพระเจ้าอยู่หัวนี้ สะท้อนให้เห็นได้จาก บริษัท ดอยคำ ผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด ที่ทรงมีพระราชดำริ ให้จัดตั้งขึ้นเมื่อ 20 ปีก่อน และในปีนี้เป็นบริษัท ซึ่งดูแลเกษตรกร

ประมาณ 5,000 ราย ยังสามารถเพิ่มยอดขายได้สูงถึง 15% เป็น 1,800 ล้านบาท ทั้งยังสามารถเตรียมการขยายการลงทุนเพิ่มขึ้นอีก 2,000 ล้านบาทด้วย แม้สถานการณ์จ้างงานโดยรวมของประเทศจะสร้างความกังวลใจให้กับรัฐบาลก็ตาม” เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา กล่าวอรรถาธิบาย

นายพิพัฒพงศ์ อิศรเสนา ณ อยุธยา กรรมการผู้จัดการใหญ่ และประธานเจ้าหน้าที่บริหารฯ รายงานผลการดำเนินงานว่า “ดอยคำเติบโตได้ เพราะเราดูแลคนสี่ฝ่ายให้ได้รับความเป็นธรรม คือ พนักงาน คู่ค้า ผู้บริโภค และสังคม ส่วนรวม เพราะดอยคำเป็นธุรกิจเพื่อสังคม คือ เราทำธุรกิจเพื่อให้แข่งขันได้ พอมีกำไร แล้วนำกำไรนั้นมาร่วมกันพัฒนาสังคม”

บริษัท ดอยคำผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด ตั้งขึ้นตามพระบรมราโชวาท เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2537 เพื่อต่อยอดงานของมูลนิธิโครงการหลวง ที่ส่งเสริมการปลูกพืชเมืองหนาวทดแทนฝิ่นมาตั้งแต่ปี 2512 โดยดอยคำมีสภาพเป็นนิติบุคคล ทำการผลิต และการพาณิชย์เช่นเดียวกับเอกชนทั่วไป

“ใครๆก็ทราบ ว่า ดอยคำมาจากโครงการหลวง แต่ในการทำธุรกิจ เราไม่มีความได้เปรียบใดๆ การลงทุน เราก็กู้ แม้ว่าจริงๆแล้ว สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จะเอาเงินมาลงก็ได้ แต่เราเข้มงวดกับตัวเองเพื่อให้แข่งขันได้จริง แม้แต่ในการทำตลาดตามห้างเราก็ทำเหมือนผู้ประกอบการรายอื่นๆ”

บริษัทกู้เงินจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ครั้งแรก เพื่อปรับปรุงโรงงานหลวงต่างอย จังหวัดสกลนคร การปรับปรุงโรงงานครั้งใหญ่ในช่วงนั้น มีการติดตั้งเครื่องจักรใหม่ด้วยงบประมาณเกือบ 500 ล้านบาท เพื่อให้เป็นศูนย์การผลิตน้ำมะเขือเทศใหญ่ และขณะนี้กำลังเตรียมการกู้เงินครั้งใหม่อีก 2,000 ล้านบาท เพื่อปรับปรุงโรงงานหลวงโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ กับโรงงานหลวงแม่จัน จังหวัดเชียงราย

“รับสั่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ว่า ให้ดอยคำผลิตสินค้าที่มีคุณภาพในราคาที่ประชาชนหาซื้อได้สะดวก เป็นแก่นในการทำงานของบริษัท รวมถึงการลงทุนเพิ่มต่างๆ ก็เพื่อสนองพระราชดำรินั่นเอง”

โรงงานหลวงโนนดินแดง จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2525 เพื่อส่งเสริมอาชีพการเกษตรแก่ราษฎรที่ยากจน แต่ต้องปิดตัวลงในปี 2543 เพราะขาดทุน และวัตถุดิบ ไม่เพียงพอ อย่างไรก็ตาม บริษัทได้พิจารณาปรับปรุงโรงงานให้เปิดขึ้นอีกครั้ง เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการผลิตผลไม้ในภาค

“ทุกวันนี้เราต้องขนกล่องเปล่าไปทางเหนือ บรรจุเสร็จก็นำกลับลงมาขาย ระบบการขนส่งแบบนี้ทำให้ต้นทุนยังคงสูง ในขณะที่โรงงานที่โนนดินแดงใกล้กว่า มีเส้นทางเชื่อมต่อกองทัพ และท่าเรือชายฝั่งทะเลตะวันออกดีกว่า นี่คือการที่ต้องคิดและพัฒนาไม่หยุด เพื่อให้เรามีสินค้าที่ดีในราคาที่เหมาะสม” ในฐานะ

เป็นบริษัทที่ทำธุรกิจด้านน้ำผลไม้ และผลไม้อบแห้ง ดอยคำให้ความสำคัญ กับการวิจัยและพัฒนาบนพื้นฐานสินค้าเกษตรที่ปลูกได้เองในประเทศ ซึ่งคณะนักวิจัยและพัฒนาชาวไทยประสบความสำเร็จในการคิดค้นสูตรน้ำผลไม้ จนทำให้น้ำมะม่วง “ดอยคำ” และน้ำมะเขือเทศ 100 เปอร์เซ็นต์ “ดอยคำ” ได้รับรางวัล 2 ดาวทองคำจากสถาบันรับรองรสชาติอาหารและเครื่องดื่ม (International Taste & Quality Institute : ITQI) ที่กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม

การดำเนินธุรกิจอย่างระมัดระวัง ยึดความเป็นธรรม และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อยู่ในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งทำให้ดอยคำก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ ทั้งยังสามารถมีส่วนช่วยเหลือผู้เดือดร้อนต่างๆ ได้อย่างสม่ำเสมอ เช่น เอากำไรไปรับซื้อมังคุด ซื้อหมอน เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในช่วงที่ราคาตกต่ำมากๆ เหล่านี้เป็นเครื่องพิสูจน์ว่าการเป็นธุรกิจเพื่อสังคมก็สามารถทำกำไรได้และยังทำประโยชน์แก่สังคมได้อย่างยั่งยืนด้วย

เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ให้ข้อคิดเกี่ยวกับเงื่อนไขในทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไว้ 3 ระดับโดยเฉพาะเมื่อทราบเป็นที่ชัดเจนว่าภาคเกษตรกรรมเป็นจุดแข็งของประเทศคือ 1.ทรงมีพระราชประสงค์ให้เกิดการรวมกลุ่มกันในระดับครัวเรือนของเกษตรกร การรวมกลุ่มกันจะทำให้เกิดข้อที่ 2 ตามมาคือ แบ่งปันทรัพยากร ธรรมชาติที่มีอยู่อย่างเท่าเทียมกัน

เมื่อบริบทของข้อ 1 กับข้อ 2 ดำเนินไปอย่างมีบูรณาการร่วมกัน ก็ย่อมจะทำให้เกิดข้อที่ 3 คือ มีความเข้มแข็งในการสร้างแบรนด์ สร้างคุณภาพประสิทธิภาพการผลิต ทำให้สามารถต่อรอง หรือ เข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อขยายการผลิต และตลาดจากท้องถิ่นสู่ตลาดต่างประเทศหรือในระดับโลกได้

อย่างไรก็ตาม อุปสรรคของประเทศไทยดูเหมือนจะอยู่ตรงที่ไม่สามารถจะก้าวต่อไปในขั้นของการสร้างแบรนด์ หรือผลผลิตที่ดีมีคุณภาพ และแข่งขันได้ ด้วยเหตุเพราะไม่มีความรอบรู้เพียงพอ ไม่นำเอางานวิจัยต่างๆ มาสนับสนุนภาคการผลิต และไม่ใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ให้เกิดประโยชน์อย่างจริงจัง

ดร.สุเมธให้ข้อสรุปเกี่ยวกับปัญหาสำคัญๆ ที่รุมเร้าประเทศไทยไว้มากถึง 11 เรื่องใหญ่ๆด้วยกัน ทุกเรื่องล้วนต้องใช้เวลาในการแก้ไข กระนั้นก็ยังมีความหวังของทางรอด คือ ต้องศึกษาแนวทางของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และนำมาประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะในสถานการณ์ปัจจุบันที่คนไทยทุกฝ่ายกำลังมองหาหนทางในการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้ไทยสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

ปัญหาและความท้าทายสำคัญที่คนไทย และประเทศชาติกำลังเผชิญอยู่ 11 เรื่องนี้ มีอยู่ด้วยกัน ดังนี้

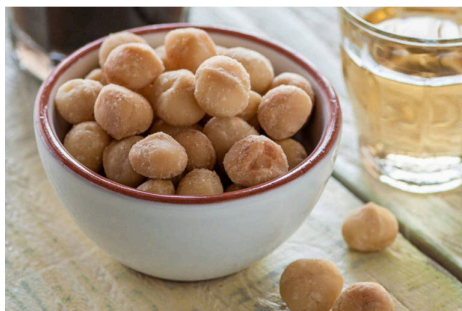
1. มีการสูญเสียที่ดินทำกิน ประชาชนบางส่วนไม่มีอาชีพ ไม่มีรายได้
2. ผู้คนขาดความรู้ ทั้งยังไม่สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของกระแสโลกาภิวัตน์ และเศรษฐกิจยุคใหม่ได้
3. ขาดโอกาสในการเข้าถึง และไม่ได้รับความคุ้มครองจากหลักประกันความมั่นคงทางสังคม
4. มีปัญหายาเสพติด ตลอดจน มีความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
5. เกิดความเหลื่อมล้ำและแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบท
6. เกิดความเสื่อมถอยของเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมไทยที่กระทบต่อความสามัคคีของคนในชาติ
7. เกิด ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้
8. มีปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็วภายใต้การจัดการฟื้นฟูที่ทำได้อย่างจำกัด
9. เกิดภัยพิบัติต่างๆจากธรรมชาติ
10. การเมืองภายในประเทศมีแนวโน้มอ่อนไหว และไม่แน่นอน และ
11. ยังมีการทุจริตเอาเปรียบของประเทศทุนนิยมขนาดใหญ่

ทุกปัญหาเหล่านี้มีความเกี่ยวโยงกัน และล้วนต้องการเวลาในการแก้ไขปรับปรุง อย่างไรก็ตาม ดร. สุเมธ กล่าวว่าการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาตลอดระยะเวลาการครองราชย์อันยาวนาน ทำให้เกิดแนวคิดหลายอย่างที่เป็ประโยชน์ สามารถนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาต่างๆได้

การที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมุ่งพัฒนาเรื่องน้ำและป่ามาโดยตลอด เพราะทรงประจักษ์ชัดว่า การทำให้ภาคเกษตรรุ่งเรือง ธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมดี เป็นจุดแข็งของประเทศ แต่แทนที่ประเทศไทยจะพัฒนาไปในแนวทางที่ยึดจุดแข็งของตน ก็กลับหันไปพัฒนาในหนทางที่ตัวเองไม่มีความพร้อม

“ไทยไม่เลือกยืนอยู่บนจุดแข็งของตนเอง มีความพยายามพัฒนาไปในด้านต่างๆที่ไม่มีความพร้อม ต้องพึ่งพิงทั้งเทคโนโลยีและทุนจากต่างประเทศ เพราะเราไม่มีความรู้ ความพร้อม และละเลยภาคเกษตรซึ่งเป็นจุดแข็งของตัวเอง จึงทำให้เกิดความไม่สมดุล และเกิดปัญหาอื่นๆตามมามากมาย”

นอกจากการยืนบนจุดแข็งของตนเองแล้ว ดร.สุเมธกล่าวว่า การพัฒนา “คน” เป็นหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนประเทศ ดังจะเห็นได้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้ความสำคัญกับ “ภูมิสังคม” “การระเบิดจากข้างใน” และ “อวิโรธนะ” ที่จะให้คนเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

“การทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงสอนมาตลอด คือ การสร้าง “ภูมิสังคม” สิ่งนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก เพราะการพัฒนาใดๆก็ตาม ต้องเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงสภาพแวดล้อม ทั้งทางภูมิศาสตร์ และทางสังคม เช่น การทรงงานในภาคเหนือ จะทรงถือแผนที่ในพระหัตถ์ตลอดเวลา เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อม ภูเขา ที่ราบ ทางน้ำ แต่ไม่ใช่เท่านั้น จะทรงศึกษาสภาพทางสังคมของคนด้วย เช่น ชนเผ่าต่างๆ มีอุปนิสัย วัฒนธรรมอย่างไร เพราะแม้แต่คนที่อยู่ในพื้นที่ เดียวกัน ก็มีวัฒนธรรมความเชื่อที่ไม่เหมือนกัน จนทรงเข้าพระราชหฤทัยอย่างที่สุด การพัฒนาต่างๆจึงสำเร็จ เพราะได้รับความร่วมมืออย่างดีจากคนในพื้นที่นั้น”

ดร.สุเมธกล่าวว่า สำหรับประชาชนคนไทยนั้น การมุ่งสู่ความพอเหมาะพอดี เป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้พึ่งพิงตนเองได้ และพัฒนาต่อไปได้

“ในช่วงฤดูแล้งที่ผ่านมา เกิดความเดือดร้อนไปทั่วประเทศ แต่กลับมีชุมชน 603 แห่ง ที่พัฒนาแหล่งน้ำตามแนวพระราชดำริที่ไม่ได้รับผลกระทบเลย ทั้งยังมีเศรษฐกิจ ดีขึ้นมากด้วย หรืออย่างทางภาคใต้ที่คนจำนวนมากเดือดร้อนเพราะราคายางตกต่ำ ก็กลับมีบางชุมชนที่มีน้ำและเลิกการปลูกพืชเชิงเดี่ยวมาทำเกษตรผสมผสาน ทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น เพราะหันมาปลูกพืชที่ทยอยให้ผลผลิตตลอดปีจนมีรายได้ต่อเนื่อง”

ความพอเหมาะพอดี ยังรวมถึงทัศนคติทางสังคมด้วย เช่น ค่านิยมประชาธิปไตยในแบบตะวันตก ก็อาจทำให้ไทยเป็นสังคมที่อยู่ได้ไม่เป็นสุข เพราะขาดความพอเหมาะพอดี

“คนไทยเรียกร่องประชาธิปไตยแบบตะวันตกกันมาก แต่ในความเป็นจริงกลับมี ชาวตะวันตกมากมายที่อยากมาเที่ยว มาอยู่อาศัยในไทย เพราะมีความสุขมากกว่าในประเทศของตนเอง”

จากปัญหาต่างๆที่รุมเร้าประเทศอยู่นี้ เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนาชี้ว่า จุดสำคัญในการปลูกฝังชาวไทย คือ “ธรรม” ซึ่งนำไปปฏิบัติได้ โดยเฉพาะธรรมข้อสิบ คือ “อวิโรธนะ” ซึ่งหมายถึงความไม่คลาดธรรมดา ไม่ยอมทำผิด จะทำอะไร ต้องทั้งดี และถูกต้องทั้งสองอย่าง ไม่ใช่อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ความดีนั้นสมบูรณ์

“ถ้าขาดอย่างใดไปก็อาจจะวุ่นได้ เช่น คนขายพวงมาลัยบนถนน เขาหาเลี้ยงชีพสุจริตก็เป็นเรื่องดี แต่ก็ผิดกฎหมาย ส่วนคนมีเงินเอาไปเก็บไว้นอกประเทศเช่น ที่บริติช เวอร์จิน ถึงแม้ไม่ใช่เรื่องดี แต่ก็ไม่ได้ผิดกฎหมาย”

ฉะนั้น การแก้ปัญหาต่างๆให้ประเทศชาติได้นั้น จะต้องทำดี และทำถูกต้องด้วย โดยยึดหลักภูมิสังคม และความร่วมมือกันของทุกภาคส่วน ตามแนวทางของ “พระราชรัฐ” ซึ่งจริงๆก็ไม่ใช่เรื่องใหม่ เพราะเป็นแนวทางที่อยู่ในเนื้อร้องเพลงชาติไทยมานานแล้ว

ทีมเศรษฐกิจ

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ คมชัดลึก
ฉบับวันจันทร์ที่ 3 ตุลาคม 2559

ทิศทางอนาคตยางพาราไทย ภายใต้โมเดล“ไทยแลนด์4.0”

โดย - ดลมนัส กาเจ

หากประเมินบนเวที เสวนา “อนาคตยางพาราภายใต้บริบท Thailand 4.0” จัดโดยสภาเครือข่ายยางและสถาบันเกษตรกรยางพาราแห่งประเทศไทย (สยยท.) ที่โรงแรมเอส.ดี. อเวนิว ถนนบรมราชชนนี บางพลัด กรุงเทพฯ ก่อนหน้านี้ พอจะมองว่า การขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมและการเกษตรภายใต้โมเดล “ไทยแลนด์ 4.0 ” หรือประเทศไทย 4.0 ของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) โดยเฉพาะการพัฒนาอุตสาหกรรมยางพารา ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลัก 1 ใน 5 ของประเทศไทยนั้น ดูเหมือนว่าไม่ใช่เรื่องง่ายนัก เนื่องจากเกษตรกรที่ระดับต้นน้ำ กลางน้ำ ยังไม่เข้าใจบริบทของไทยแลนด์ 4.0 เท่าที่ควร จึงจำเป็นที่รัฐบาล ต้องบูรณาการจากทุกส่วนให้ 20 ปีข้างหน้าประเทศไทย จะสู่โมเดลไทยแลนด์ 4.0 อย่างสมบูรณ์แบบ

ดร.ธนิต โสรัตน์ เลขาธิการอนุกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปเศรษฐกิจด้านการเกษตร (สปท.) เกริ่นนำในฐานะผู้ดำเนินรายการว่า อุตสาหกรรม 4.0 เป็นเรื่องยากและยังใหม่สำหรับสังคมไทย แต่เนื่องจากยางพาราเป็น 1 ใน 5 พืชหลักของประเทศ และเป็นพืชเดียวที่ไม่ใช่พืชอาหาร ขณะที่การส่งออกร้อยละ 86 เป็นเรื่องของวัตถุดิบ มีเพียงร้อยละ 14 ที่ส่งออกในรูปแบบผลิตภัณฑ์แปรรูป การแก้ปัญหายางพารา

จึงมีความซับซ้อนมากกว่าพืชอื่นๆ ถามว่าทำไมเกษตรกรต้องเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม 4.0 เพราะยังเป็นวัตถุดิบที่ใช้ในวงการอุตสาหกรรม

ฉะนั้น สิ่งที่กระทบอุตสาหกรรมก็จะส่งผลกระทบต่ออย่างพาราเช่นกัน ที่ผ่านมายางพาราเป็นพืชที่มีความอ่อนไหวและเชื่อมโยงกับราคาน้ำมันมาตลอด เช่นเมื่อธนาคารกลางสหรัฐอเมริกา ประกาศขึ้นดอกเบี้ย คนเกิดความเชื่อมั่น ราคายางปรับตัวเพิ่มขึ้น ปัจจุบันโลกเกิดสวิตกลับ เชื่อว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรม โดยบริบทอุตสาหกรรม 4.0 เริ่มจากยุโรป เริ่มจากเยอรมันที่บอกว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ซึ่งประเทศไทยต้องปรับให้สอดคล้องด้วย รัฐบาลจึงได้วางแผนพัฒนาประเทศ 20 ปีข้างหน้า

ด้าน นายอำนาจ ปะติเส ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กล่าวว่า ที่ผ่านมา ได้มีการหารือเรื่องนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ภายใต้บริบทของกระทรวงเกษตรฯ ได้ข้อสรุปว่า ยึดยุทธศาสตร์เป้าหมายของรัฐคือ มั่นคง มั่นคั่งและยั่งยืน ในทุกมิติเบื้องต้นกระทรวงเกษตรฯ ได้มีการหารือการดำเนินการในทุกด้าน โดยเฉพาะเรื่องยางพารา แผนงานอนาคตค่อนข้างชัดเจน หลังจาก คสช.ประกาศ 16 โครงการและยังมี กม.กองทุนยางพารา วัตถุประสงค์การและองค์กรเกษตรกร สามารถผลิตและใช้เพิ่มมากขึ้นได้ไม่เช่นนั้นก็จะประสบปัญหาเช่นเดียวกับประเทศบราซิล ดังนั้นไทยแลนด์ 4.0 เบื้องต้นต้องช่วยตัวเอง เริ่มจาก กม.กองทุนยางพาราต้องผ่านและเข้าสู่ 4.0 ให้ได้ และต้องใช้งบประมาณภายใน 3 เดือนนี้ให้ได้

ในมุมมองของนายอุทัย สอนหลักทรัพย์ ประธานสภาเครือข่ายยางและสถาบันเกษตรกรยางพาราแห่งประเทศไทย (สยยท.) ที่คลุกคลีอยู่กับวงการยางพารามาเกือบ 40 ปีเห็นว่า ล่าสุดรัฐบาลได้กำหนดเรื่อง Thailand 4.0 พร้อมแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 12 โดยมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศ 20 ปีข้างหน้า เกษตรกรชาวสวนยางจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันกับแนวทางการพัฒนาประเทศ โดยจากนี้เกษตรกรจะพึ่งพาการส่งออกวัตถุดิบเพียงอย่างเดียวเหมือนที่ผ่านมาไม่ได้ เพราะเมื่อพิจารณาจากตัวเลขการส่งออกแต่ละปีพบว่า ประเทศไทยมีการส่งออกน้ำยางดิบสูงถึงร้อยละ 86 คิดเป็นมูลค่า 1.7 แสนล้านบาท ขณะที่การส่งออกผลิตภัณฑ์ยางเพียงร้อยละ 14 มีมูลค่าสูงถึง 4.67 แสนล้านบาท

ทั้งนี้ สยยท. จะเร่งเดินหน้าผลักดันการจัดตั้งศูนย์ใน 61 จังหวัด เพื่อทำหน้าที่สำมะโนเกษตร ร่วมกับการยางแห่งประเทศไทย(กยท).ต่อไป รวมทั้งทำความเข้าใจทิศทางการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพ ให้กับชาวสวนยาง พร้อมต้องส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ และจะต้องมียุทธศาสตร์ขับเคลื่อนเพื่อ ผลักดันให้เกษตรกรเข้าสู่อุตสาหกรรม 4.0 ให้ได้

ขณะที่นายวรเทพ วงศ์สุทธิกุล อุปนายกสมาคมยางพาราไทย กล่าวว่า ในฐานะผู้ประกอบการได้ ประเมินขีดความสามารถการแข่งขันไว้ว่า ปัจจุบันเกษตรกรในต้นน้ำอยู่ในระดับ 1 กลางน้ำอยู่ระดับ 2 และ ปลายน้ำอยู่ระดับ 3 ทั้งนี้ตลอด 40 ปีที่ทำธุรกิจมายังไม่เห็นว่าทั้งต้นน้ำ และกลางน้ำจะสามารถขยับไปสู่ 4.0 ได้อย่างไร และเชื่อว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จะยังไม่เข้าใจอะไรคือ 4.0 และสำคัญที่ผ่านมานโยบายเปลี่ยน บ่อย จึงเป็นอุปสรรคและไม่เกิดความต่อเนื่อง เพราะยางพาราเป็นการขายล่วงหน้า ทำให้ผู้ประกอบการไม่ กล้าเสี่ยง อีกใน 10 ปีข้างหน้าเชื่อว่าอุตสาหกรรมกลางน้ำ และปลายน้ำ จะเกิดการเปลี่ยนแปลง โดย อุตสาหกรรมกลางน้ำในส่วนของรายย่อยจะอยู่ไม่ได้ จะอยู่ได้เฉพาะรายใหญ่ที่ใหญ่กว่า 5 แสน เพราะทุน จากต่างประเทศโดยเฉพาะจีนเริ่มเข้ามา เพราะมีการใช้ยางมากที่สุดจึงต้องการลดความเสี่ยง จึงได้เข้ามา ซื้อโรงงานเล็กๆในประเทศไทย เรื่องนี้ถือว่าอันตรายเป็นอย่างยิ่ง

นับเรื่องที่เป็นอย่างหนึ่งที่ทุกภาคส่วนต้องบูรณาการอย่างจริงจัง เพื่อขับเคลื่อนวงการอุตสาหกรรม ยางพาราไทย เพื่อเกษตรกรอยู่ได้อย่างยั่งยืนในอนาคต

กยท.กระจายอำนาจบริหารสู่พื้นที่

ดร.ธีรรัช สุขสะอาด : ผู้ว่าการการยางแห่งประเทศไทย (กยท.) กล่าวว่า ปัจจุบันเกษตรกรนอกจากจะมีเข้าใจและทักษะด้านการผลิตที่ดีแล้ว ยังต้องเข้าใจการตลาดเพื่อนำไปสู่การแปรรูปเพิ่มมูลค่า กยท.จะทำหน้าที่ประสานทั้งเรื่องวิชาการ และแหล่งทุนเพื่อสร้างโอกาสทางตลาด โดยได้เริ่มไปที่อินเดีย และกำลังหาตลาดใหม่ๆ เพื่อให้เกษตรกรทำหน้าที่รวบรวมผลิตภัณฑ์และส่งออกไปจำหน่าย ทำอย่างไรให้เกษตรกรพึ่งพาตนเองได้โดยไม่ต้องรอมาตรการช่วยเหลือ เบื้องต้นคิดว่าควรมีการกระจายอำนาจบริหารจัดการสู่พื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการแก้ไขหรือเสนอแนวคิดต่างๆ จากนั้นจะร่วมกันวางแผนเพื่อให้สอดคล้องกับแต่ละพื้นที่ ลดปัญหาผลิตภัณฑ์ล้นตลาดอีกทางหนึ่ง

“ปัญหาผ่านช่องทางเครือข่ายเกษตรกรมาสู่ กยท. และ กยท.สามารถนำไปวิเคราะห์เพื่อจัดทำแนวทางหรือมาตรการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งองค์ความรู้ต่างๆเพื่อบริหารจัดการสวนยางอย่างมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้นด้วย พร้อมเอาใจช่วยให้ทุกท่านประสบผลสำเร็จ และนำไปสู่การปฏิวัติวงการยางพาราไทยไปสู่การสร้างเชื่อมั่นให้กับเกษตรกรชาวสวนยางต่อไป” ผู้ว่า กยท. กล่าว